

Nesvobodné Rusko?

25.března 2005 Ondřej Soukup

Prestižní nevládní organizace Freedom House ve své zprávě o stavu svobody ve světě poprvé označila Rusko za nesvobodnou zemi. Toto nelichotivé označení si země vysloužila za „vzrůstající tlak na nezávislá média, opoziční strany a nezávislé přední podnikatele“.

Všechna tato tvrzení jsou bezesporu pravda. Režim plukovníka Putina se cílevědomě snaží vybudovat tzv. řízenou demokracii s vodícími nitkami, vedoucími do Kremlu. Na druhou stranu ti, kteří jsou často označováni západními i českými médii za oběti Putina a bezmála za bojovníky za svobodu, jsou těmi, kteří nový režim aktivně pomáhali ustavovat. Mám tím na mysli oligarchy a jejich politické spojence. Oni jsou za všemi třemi problémy zmiňovanými ve zprávě Freedom House. Největší úder nezávislosti médií byl nanesen v roce 1996, kdy se jejich majitelé rozhodli, že podpoří znovuzvolení Borise Jelcina. Zástupce ředitele do té doby nezávislé televize NTV se stal členem Jelcinova volebního štábu. Polooficiální stanice ORT sugestivně líčila hrůzy za vlády protikandidáta. Úkol nakonec byl splněn, ale Boris Berezovskij a Vladimir Gusinskij, vlastníci obou televizí, si zvykli řešit své obchodní konflikty pomocí médií. Ta už nikdy svou nezávislost nezískala zpět. Vladimir Putin, který zvítězil v soutěži o Jelcinova nástupce, ve snaze vrátit ruskou politiku alespoň částečně do rukou volených představitelů garantoval oligarchům nedotknutelnost jejich majetku za předpokladu, že se přestanou vměšovat do politiky. Berezovskij, který se často chlubil, že „operace Putin“ byla je-ho nápadem, tomu neuvěřil. Dnes žije v Londýně a jeho kolega Gusinskij ve Spojených státech.

Třetí z oligarchů, který nepřijal Putinovu doktrínu, M. Chodorkovskij sedí ve vězení. Všeobecně se soudí, že vlastník ropného koncernu Jukos se tam ocitl za podporu pravicových stran Jabloko a SPS. Méně se ovšem ví, že několik vrcholových manažerů Jukosu bylo zvoleno na kandidátce komunistické strany a dokonce i provládního molochu jménem Jednotné Rusko. Prostě si chtěl koupit vlastní parlamentní frakci. Můžeme mít jistě vážné výhrady ke způsobu, jakým se ocitl ve vězení, ale dělat z něj bojovníka za svobodu je přeci jen příliš.

Plukovník Putin není žádným demokratem a vede svou zemi potenciálně nebezpečným směrem. Pokud ovšem budeme coby jeho oponenty podporovat lidi, kterým se podařilo na nejméně jednu generaci v Rusku zdiskreditovat pojmy demokracie a liberální ekonomika, tak se pochopení situace v zemi příliš nepřiblížíme.